

داره خانه سی:

باب عالیده
(یکی تووکیه)
مصیبه سی فوقنده کی
داثره مخصوصه

مرکز توزیع:

باب عالی جاده سنده
(اتحاد تجارت)
کتابخانه سی اوله
(یکی تووکیه)
مطبعه سی

دومى القعه
۳۳۸

علمی، ادبی، اجتماعی و شهری مجموعه در .

صاحبی، مدیری، محرری: طاهر

استرا ائطی: هر سنده نك برنجی وایکچی آلتی آیلغندن اعتباراً
آبونه قید اولونوو. سنده لیکی اون ایکی نسخه
اولق اوزره پوسته اجریتله برابر (۱۰۰)، آلتی آیلغی (۵۰)
غروشدرد. ممالك اجنیه ایچین ۵۰ و ۳۰ غروش علاوه سی لازمدور.

نمبر ستر ائطی: ملتك نفعنه خادم یازیلار مع التشر قبول و نشر
اولونوو. یازانك شخصیتی دكل، یازینك ماهیتی
نظر دفته آلتینیر. کونده دیله جك آناو اوقوناقی و مختصرجه یازیلش اولمالیدور.
کلن یازیلردن شایان قبول کورولنلر تاریخ صیراسیله درج ایدیلیر.

نك چکن سنه لره عائد و بک چوق معلومات مفیده یی حاوی اولان نسخه لری منتظماً دیکیلمش
واوزره درلرینه قالین برر قاپاق کچیریلرک مجلد کتاب حالته کتیریلشدر. خیرالایس اولاییله جك
بو نفیس کتابلردن برنجیسنك موجودی بیتمش، ۸-۱۲ نجی نسخه لری پراکنده اولارق
قالشدر. بئر نسخه سی ۱۰ غروشدرد. ۲، ۳، ۴ وه نجی جلدلرک بدلی پوسته اجریتله برابر یوزر غروشدرد. طوغروودن
طوغروییه اداره خانه یه داخلدن ۳۰۰، خارجدن ۳۵۰ غروش کونده ریلدیکی صورتده هر درت جلدی یوللانیر.

مجموعه سی

منظومه شمسیه

۳

عطارد :

شمسه اك ياقين برسياره در . يوقاریده دخي
ذكر ايديلديكي اوزره محرکي زياده سيله طولاني بر
قطع ناقص درکه ، (اوج) نقطه سنده کونشه ۶۹ ،
(حضیض) نقطه سنده ۴۵ ميليون كيلومتره مسافه لرده
بولنور . شوخالده هرايکي مسافه آره سنده ۲۴
ميليون كيلومتره لك برفرق وار ديمکدر . بوندن
طولاني عطارد اهايلسي ، کونشي بعضاً بيوك وبعضاً
کوچک کورورلر .

عطاردك؛ بزه اولديني كي، محوري اطرافده كي
حرکتی يوقدر . دهها آجيق برافاده ايله حرکت
محوريه سي حرکت انتقاليه سته مساويدر . بناء عليه
۸۸ کونده حرکت سنويه سي اكمال ايدركن، قرك
بزه ياپديني كي دائماً عين جهتي شمسه توجه ايدر .
بوندن طولاني سياره نك بر نصف کره سي الى الابد
کوندور و يا خود ياز ، و ديكر نصف کره سي الى الابد
کيجه ، يعني قيشدر . بوحاشه ؛ عطارد اوزرنده كي
مخلوقات مختلفه نك وحتي آغاج و نباتاتك ايکيشر نوع
اولارق ياراتيلديني ظن اينديزمکده در .

عطاردك ارضه مسافه سي ؛ ۸۰ ايله ۲۱۸ ميليون
كيلومتره آره سنده در . بزه اك ياقين بولونديني زمان
قطر ظاهري سي ۱۳ ثانيه يه بالغ اولور . بالعكس اك
اوزاق ايكن ۴.۵ ثانيه يه قدر تنزل ايدر . مع هذا
هرايکي وضعيته دخي سياره کوروله مزك برنجيسنده
مظلم طرفي بزه متوجه بولونديغندن ، ايکتجيسنده
ايسه ، شعاعات شمسيه ايجنده غائب اولديغنددر .

بوندن آ کلاشيلير که سياره يي کورمک ايجون
قرك تربيع اولي كي بينونت اعظميه ده و تعبير ديکوله
رؤيت اعتباريله کونشدن اك اوزاق بولونه جنی

زمانلري بکله مک لازم در . عطاردك بينونت اعظميه
زاويه سي ۲۸ بوجوق درجه دن فضله دکدر .
خلاصه ؛ عطارد ، ارض ايله شمس آره سنده
بولونديغندن طولاني ، طبق قمر من کي هلالدن
باشلايوب بزه مختلف صفحات قرصيه ارايه ايدرسده
ارضدن هيچ بروقت تام دائره اوله رق کورولمز ؛
سبي ايسه يوقاریده عرض ايديشدر .

محرکي اوزهرنده كي سرعتي ثانيه ده ۴۷ كيلومتره يه
بالغ اولور . بالکنز آره صره شمسك اوکندن
چکرکن مدور وسياه بر نقطه كي مشاهده اولنور .
ايشته بوقرصك قطري درکه ، ۱۳ ثانيه يه بالغ اولور .
سياره نك قطر حقيقي سي ايسه ، ۴۸۰۰ كيلومتره يي
تجاوز ايتمز . بناء عليه ، بالحساب ارضدن ۱۷ دفعه
کوچک اولديني آ کلاشيلير .

تلسقوبله کنديسنه ياقلدقده ، خط استوا سنده
غایت قالين برشريد ، و قرصي پک غير منتظم کورولور ؛
شريدک نه اولديني هنوز معلوم دکلسه ده ، قرصنك انتظار
منزلعي ، اوزرنده غایت يوکسک طاغیرک بولونماسندن
ايلري کلدیكي آ کلاشيلمشدر . بوطاغلرک ارتقاعي بعضاً
يکرمي كيلومتره يه قدر بالغ اولور که بزم جبالين دن
بالنسيه آلتی مثلي دهها يوکسک ديمکدر .

اگر غلط رؤيت دکلسه ، بر ايکي دفعه دخي
طاغلارنده وولقان مشاهده ايديشدر . بعض
هيئتشناسانه کوره ، بونلر وولقان دکل ، بلکه بيوک
اورمان يانغينلريددر .

شمسه زياده سيله ياقين بولونماسندن طولاني .
عطاردك سطحی ، ارضك سطح حندن ۷ : ۹ دفعه
دهها صجاقدر . بناء عليه بعض مناطقه كي ضولرک
علي الاکثر قايتار بر حالده بولونديقلري شبهه ستر
اولوب نيته کيم تلسقوبلرله مشاهده ايديلن عظيم
بولوطلر دخي بوني اثبات ايتمکده در . کړک بوبولوطلر ،
کړک پک يوکسک و تهريناً يدي دفعه دهها کثيف

کو چکاندن طولانی دها چابوق اختیار لادیغه
و عین زمانده بر جوق مواد ثقیله دن متشکل
اولدیغه اشارتدر .

عطاردك ، پیکی ، یعنی قمری یوقدر . بلکه ده
شیمدی به قدر بویله بر شی کشف ایدیه مه مشدر .
اك قوتلی تلسقوپلرله یا پیلان تجربات عمقه ك
نتیجه سنه باقیلیرسه پیکنك بولومادیغه حکم اولته
بیروز .

عطارد مسکون میسر ؟

دکل عطاردده ، تلسقوپلرله شیمدی به قدر
هیچ بر سیارده ده ، دها عمومی بر تعبرایله هیچ بر
خرم سواویدم مخلوقاتا عاید هیچ بر شی کوریه مه مشدر .
اعظمی سیولمه قوتلری بو خصوصده هنوز زیاده سیله
نا کافیز . یالکز « مریخ » سیارده سنده بعض
آثار کوریه یلمکده و اثر دن مؤثره انتقال طریقله
مسکون بولندیغه حکم اولته یلمکده در . بز بو
بایده کی تفصیلاتی مریخ بحثنده ذکر ایده جکز .
فقط حضرت قرآن ؛ دکل یالکز بزم منظومه من
سیاراتنك ، حتی دیگر عالمره عاید اجرام سواویده
دخی ذوی العقول مخلوقات بولندیغنی بك صریح اوله رق
خبر ویرمکده در .

اثبات مدنا ایچون بوراده بز ، سورة اسرآنك
٤٤ بحی آیت کریمه سیله حضرت علی کرم الله
وجهه نك اخبار عالیرنی یازوب قارئینك انظار
عبرتیرینه وضع ایده جکز :

استعین بالله

[تسبیح له السموات السبع والارض ومن فیهن]

معنای متنی ، « سیارات سبعة وارض و بونلرده کی
ذوی العقول مخلوقات مدار که جناب حق تسبیح
ایدنر ، دیمکدر .
اشبو آیت جلیله ده منظومه منك بشون سیاراسنده

اولان هوا سندن طولانی عطاردك حریطه لری مریخ
قدر تفصیلاتی چیز یله مه مشدر .

مع مافیه هوا سنك فصله یو کسکلی ایله زیاده
کشف بولونماسی سیاره ایچون باشقه فائده لری
موجب اولمشدر .

شویله که ؛ هوا سنك فصله یو کسکلی قسم
مظلمك انکسار واسطه سیله بر آر آیدینلق اولماسنی ،
کثافتك جوقلنی ده قسم منورك ظن ایدیلدیکی قدر
صیجاق و قسم مظلمك ده بو سبتون صوعوق قالماسنی
انتاج ایله مشدر .

زیرا کشف بر هوا طرفندن بلع ایدیلن فصله
حرارت طولانی سیله سطح عطاردك قسم منوری
ضیا و حرارت وارده بی تماماً آلامادینی کی دائرة
تنور جوار لرنده کی شدتی روزگار لر واسطه سیله ده
قسم مظلمه عائد اقالیم سکائی ده بلع و مص ایدیلش
حرارتن مستفید اوله کلمکده در .

عطارد اها الیستدن نصف کره مظلمه ده بولونانلر ،
دائمی صورتده ییلدیزلری ، و وقت وقت ارض ،
زهره مریخ ، مشتری ، زحل کی سیاره لری کورورلر .
فقط بوکا مقابل کولشدن بی خبر درلر . بالعکس
نصف کره منوره ده بولونانلر دخی شمس دن باشقه
برشی ییلدیزلر .

اولکیلر ك کونشی ، بریکیلر ك ییلدیزلری کوره
نیلیمه لری ایچون بهمه حال سیاحات متقابله یا جائری
ضروری در . یوقسه بوبایده کی معلوماتلری یالکز
مستوعاتا انحصار ایدر . عطارد ؛ سیارات موجوده
معظمه نك اك کوچکی بولونماسه رغما اك کثیفتر .
یعنی کثله منی تشکیل ایدن تراب و شاره نك ،
ثقلتلری ، عین حجمده کی ارض مواد دین همان ایکی
دفعه دها زیاده در . بو ایسته ، موضوع
بحث سیاره نك ، کونشی اك یاقین بولونماسه و تعیر
آخر له بالنسبه اك صوکره طوغوشته رغماً

برياز كيجه سنك اك بيوك ذوقى نجوم زاهره نك
انوار لر زاتى تماشاي ايتكدرد . هله بوتماشايه برده
آ كلامق ذوقى علاوه ايديله جك اولورسه ...

سنه نك ابتداسندن برى (قوس) صورت
كوكيه سنده پارلايان (مشترى) سياره سنه باقكز .
جوازنده بولونان ييلديزلر كى ضيا سى تترهك دكلدر .
بتون سياره لرده ده عين حال واقعدر . فقط بوقاعده
هر زمان قابل تطبيق دكلدر : (تخبور اخه) و (كپلر)
كى بيوك هيئتشناسلر ؛ مثلاً مريخك ضيا سى ،
سياره نك بالخاصه اوج نقطه سنده بولونديغى صيراده
تتره ديكندن بحث ايدرلر . زهره نك تتره ديكي ده
كورلشدرد . شومشاهده لرا ثبات ايدييور كه (تمر مر
كواكب) [*] آنجق ييلديز اوراق بر قطر ظاهرى
تحتنده ترصد ايدليكي وقت واقع اولور .

كچن سنه مريخ ارضه ياقين كچديكي زمان
ضيا سى تترهك دكلدى . زيرا قطر ظاهريسي (۲۴)
ثانيه دن عبارتدى . حالبوكه اوج نقطه سنه واصل
اولوب قطر ظاهريسي آزالينجه نورلر زانه مالك
بولونه جقدر .

(لوزان) دارالفنوني معلملرندن پروفيسور
(دوفور) حياتنك قرق سنه سنى بومسئله يي تدقيق
ايله كچيرمشدر . بوبابده يازديغى بر مختصرده دييور كه :
« هر كس بيلير كه كونس دوغريدن دوغرييه
رصد ايدلينجه ثابت ضيا ويرر . ياريم درجه يي كچن
قطر ظاهريسي ضيا سنك تتره مه سنه مانعدر . فقط
اونى (۳۰) سانتيمتره قطرنده كى بر كره يه عكس
ايتدير دكلدن صكره ممكن مرتبه اوزاقدن مثلاً بر
كيلومترودن ترصد ايدلم : اوزمان شمس آنجق بر
ميليتره كنيشلكنده بر قرص حالنده كورورز .
وبر كيلومترو اوزاقدن سير ايديلن خيالك قطر

[*] تمر مر : زلزله وزننده برى اوتنه صالئوب
ايرغالانغى ، وناز كلكدن تير تير تتره مك . (قاموس ترجمه سي)

انسان ماهيتنده مخلوقات بولنديغى صريح اوله رق
ييلديرلشدرد .

سيارات ايله ارض ايچون تسبيح ، قوانين
ازليۀ سبحانيه دن انحراف ايتزلر ويا ايدمهزلر
معناسنه ايكن ، « ومن فيهن » جمله جليله سيلاه
ييلديزلن ، مخلوقات ايچون جناب حقه عبادت
ايتزلر اشارتنده در . بو آيت جليله ده « من »
كله سنك استعمال بيورلش اولسى ، او مخلوقاتك
انسانلر ماهيتنده بولنديغى خبر ويرمك اعتباريله
نه قدر شاين دقتدر . مع مافيه قدرت الهيه يه بر
حد تعينى تصور بيله ايديله ميه جكندن بو ميانده
بولنان عطارد سياره سى سكانك دخى البته والته
تماماً بنى بشره بكمزه ميه جكلرى وديكر سيارات
انسانلرينك دم بو حكمة تابع بولنه جقلرى شبهه سزدر .
بوبابده سورة يس ده كى : « اوليس الذى
خلق السموات والارض بقادر على ان يخلق مثلهم
بلى وهو الخلاق العليم » آيت كريمه سنى دخى در خاطر
ايتمكلكمز شرطدر . زيرا بو آيت جليله بزه ؛
منظومه مزكى دها بر جوق مثللرينك خلق ايدليكي
سويله مكده در .

بونلر وديكر آيات جليله نك ييلديزديكى حقايق
حاليه يه توافق ايتك اوزره داماد بنى حضرت على
افنديمزدخى [ان فى نجوم السماء مدائن كمدائن ارضكم]
بيورمشلردر كه : « كوكده كى ييلديزلرده ارضكك
شهرلرى كى شهرلر واردرد . » ديمكدرد .
اركان حرب مير آلايى

عبد الرحمن

ييلديزلر نه دن اهتزاز ايدييورلر ؟

كواكب ايله سياراتى سواده بر برندن تفريق
ايچون اك قولاي واسطه ، مشاهده ايديلن جرمك
ضيا سى تتره يوب تتره مديكنه باققدرد . مكوك